

SÖKANDE

1. Consid AB, 556599-4307
Barnarpsgatan 13
553 16 Jönköping

2. Consid S5 AB, 556627-1887
Garvaren
341 60 Ljungby

Ombud för 1 och 2: Advokaten Madeleine Sifvert
Advokatfirman NOVA AB
Box 55996
102 16 Stockholm

MOTPART

Domstolsverket
551 81 Jönköping

SAKEN

Överprövning av en upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

BAKGRUND

Domstolsverket (DV) genomför en upphandling, öppet förande, som benämns IT-konsulter (dnr 395-2013). Upphandlingen avser tillhandahållande av tjänster enligt ramavtal och som tilldelningsgrund tillämpas lägsta pris. Consid AB har tillsammans med sitt dotterbolag Consid S5 AB (Consid-bolagen) lämnat anbud. Genom tilldelningsbeslut har annan leverantör antagits och Consid-bolagens anbud förkastats. Beslutet att förkasta Consid-bolagens anbud motiverades med att de i anbudet offererade pri-

Dok.Id 154054

Postadress
Box 2201
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hamngatan 15

Telefon
036-15 66 00

E-post:
forvaltningsrattenijonkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se

Telefax
036-15 66 55

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

serna har befunnits onormalt låga. Consid-bolagen har därefter ansökt om överprövning.

Beslutet att förkasta anbudet från Consid AB har föregåtts av skriftväxling. Beslutet att förkasta anbudet från Consid S5 AB har också föregåtts av skriftväxling. Skriftväxlingen mellan DV och Consid S5 AB motsvarar väsentligen den som förevarit mellan DV och Consid AB och redogörs därför inte för särskilt.

Förfrågan från DV till Consid AB den 11 november 2013

Förfrågan har rubriken Fråga om lågt anbud avseende upphandling av IT konsulter. Därefter anges bl.a. följande. Anbudsgivare ska i enlighet med ställda ska-krav kunna erbjuda samtliga kompetensroller och samtliga kompetensnivåer inom respektive anbudsområde. DV befärar att ni inte kommer att kunna leverera konsulter under avtalsperioden till ett så lågt pris. DV har mottagit ert anbud och vid genomläsning av anbudet har följande frågor uppkommit:

- Har ni kapacitet att leverera konsulter på varje kompetensnivå inom det anbudsområde ni har lämnat anbud i?
- Har ni lämnat ett lågt anbudspris på de anbudsområden, kompetensroller och de kompetensnivåer som redovisas i nedanstående tabell (här utesluten, förvaltningsrättens anm.).

DV önskar därför att ni styrker er förmåga att leverera med nedanstående uppgifter.

- Bifoga er affärsmodell och kalkyl för att styrka att ni kan leverera konsulter till ett så lågt pris under avtalsperioden.
 - I kalkylen ska lönekostnader samt hur många konsulter ni har till detta pris framgå såväl som en fullständig redogörelse för er förmåga att leverera under avtalstiden?

Consid AB:s svar till DV den 15 november 2014

I svaret finns först en samling kalkylblad för de olika anbudsområdena. I vertikal spalt anges de yrkesroller och kompetensnivåer som uppgifter re-

dovisas för. Uppgifterna för varje kompetensnivå för aktuell yrkesroll summeras till viktade resultat som i sin tur ligger till grund för en sammanställning av viktade resultat för hela anbudsområdet. De parametrar som redovisas för respektive kompetensnivå och yrkesroll har följande benämningar: Timpris, Viktning, Rollviktning, Kapacitet, Intäkt/månad, Snittlön månad, Snittlön timma samt Resultat.

Därefter följer ett förklarande svar i löptext, där följande anges sammanfattningsvis:

Sammantaget är Consid AB mycket väl rustat att leverera konsulter till Domstolsverket inom samtliga kompetensroller/nivåer och i enlighet med de priser som angivits i bolagets anbud och därtill bidra till bolagets strategiska målsättningar som bolag:

- Bolagets prisstrategi borgar för ett positivt resultat oavsett vilka roller/kompetensnivåer som DV väljer att avropa.
- Baserat på DV:s egen prognos vad gäller hur ofta en kompetensroll kommer att nyttjas så har Consid AB alla förutsättningar att uppnå en sammantaget mycket lönsam affär med Domstolsverket.
- Oaktat ovan är Consid AB ett mycket stabilt bolag med extraordinär finansiell soliditet och vår affärsmodell baseras på att jobba effektivt med ett ständigt fokus på att minimera våra omkostnader. Givna omkostnader bärs upp av en stark och bred marknadsetablering som ligger till grund för Consid AB:s kontinuerliga tillväxt och goda lönsamhet generellt.
- Bolaget ser DV som en av sina absolut mest strategiska kunder idag och sett till sina målsättningar vad gäller att attrahera ytterligare marknadsandelar under de kommande åren så utgör ett vunnet kontrakt och en nöjd referenskund en viktig framgångsfaktor.
- Consid AB är ett kvalitetsmedvetet bolaget med ISO-certifieringar inom såväl kvalitetsledning (ISO 9001) som Miljöledning (ISO 14001) och bolaget har för avsikt att leverera mycket kvalitativa tjänster inom samtliga områden och prisnivåer som omfattas av anbudet.
- Sammantaget är det Consid AB:s bestämda uppfattning att ett vunnet kontrakt baserat på de i Consids anbud angivna priserna

kommer att generera tillväxt och god lönsamhet sett till affären som helhet. Med det sagt ser bolaget även, som redovisats, ett flertal indirekta vinster och långsiktiga fördelar med ett ramavtal med DV som ger bolaget motivation att leverera sina tjänster med mer än kortsiktigt vinstintresse som drivkraft.

DV:s övervägande om beslut den 16 december 2014

Domstolsverket finner sammanfattningsvis att Consid AB sett utifrån lämnade förklaringar, inte lyckats visa att bolaget kommer att kunna leverera efterfrågade konsulter under hela ramavtalsperioden varför bolagets anbud kommer att förkastas i samtliga anbudsområden.

Ramavtalet är avsett att etablera ett affärsmässigt förhållande över en period om maximalt fyra år. Mot bakgrund av detta anser DV att de priser som bolaget lämnar bör vara affärsmässigt motiverade i alla delar. DV förutsätter att ingen aktör har för avsikt att ingå en långsiktig förlustaffär. Om bolaget dock har haft för avsikt att gå med förlust genom denna affär men kalkylerat med att den här affären kan resultera i andra vinster borde detta enligt DV:s mening även ha beräknats på affärsmässiga grunder. Det borde då ha tydliggjorts i bolagets kalkyl då det är direkt förknippat med bedömningen av seriositeten i bolagets anbud.

DV anser inte att de beräkningar som bolaget gjort gällande lämnade priser och bolagets lönsamhet är beräknade utifrån gällande regelverk. Med beaktande av det krav på utbildning och arbetserfarenhet (antal år) som Domstolsverket har på konsulterna i kompetensnivå 3 – 5 bör det inte i något av fallen handla om konsulter med halva sociala avgifter (fn födda 1987 eller senare). Vidare finns det ett lagstadgat krav på att semesterlön ska betalas med minst tolv procent av den ordinarie lönen och att semestertillägg minst bör uppgå till 0,43 procent av månadslönen per semesterdag. De siffror bolaget har lämnat i sin kalkyl kan svårligen ha tagit hänsyn till ovanstående.

Vidare framgår det inte huruvida bolaget har beräknat snittlön för respektive kompetensnivå.

DV anser inte att bolaget i sin prissättning har tagit hänsyn till att de lämnade priserna är takpriser vilka kommer att vara föremål för konkurrensut-sättning vid avrop av uppdrag överstigande 320 timmar.

DV är beroende av att dess leverantörer kan och vill leverera till de lämnade priserna under hela avtalstiden. Domstolsverket anser inte det troligt att bolaget kommer att leverera till de priser som bolaget har lämnat.

Gemensamt svar från Consid-bolagen den 19 december 2014 i anledning av DV:s övervägande

- Anbudet uppfyller samtliga ska-krav i upphandlingen.
- Till anbudet har anbudsgivarna bifogat bl.a. "Samarbetsavtal" med underleverantörer som utvisar att Consid-bolagen förfogar över omfattande kapacitet.
- Consid-bolagen har således inför anbudsgivningen vidtagit rättsliga dispositioner – ingått bindande avtal – för att säkerställa att Consid-bolagen alltid ska kunna upprätthålla genom ramavtalet efterfrågad leveranskapacitet och kvalitet.
- Anbudet innefattar en "Moderbolagsgaranti" av vilken det framgår att moderbolaget garanterar dotterbolagens rätta fullgöranden av sina åtaganden gentemot DV.
- Åtagande från moderbolag utvisar också att dotterbolagen förfogar över moderbolagets kapacitet i form av konsulter.

Av de fakta som återfinns i årsredovisningarna för moder- och dotterbolaget kan följande konstateras:

- Consid-bolagen betalar bra löner till sina anställda konsulter, inklusive generösa pensionslösningar.
- Consid-bolagen har under de senaste åren också ökat lönenivåerna i bolaget.

Följande konstateras (urval, förvaltningsrätten anm.):

- Consid-bolagen har genom beräkningar, grundade på bl.a. fakta i årsredovisningar, visat att offererad prissättning kan medföra ett mycket gott överskott (täckningsbidrag och vinst) från ramavtalet (efter full kostnadstäckning)
- Skulle Consid-bolagens affärsmässiga antaganden i någon del vara felaktiga – eller skulle volymer från ramavtalet inte komma att uppgå till historiska volymer eller skulle DV komma att ropa av konsultkategorier med en annan sammansättning och ett lägre viktat timpris – visar beräkningar på att det finns goda marginaler att falla tillbaka på. Det ska också noteras att DV kan komma att ropa av konsultkategorier med en sammansättning som medför ett högre viktat timpris, än vad Consid-bolagen utgått ifrån vid beräkningarna.
- En ”förlustaffär” framstår som mycket osannolik. Skulle något uppdrag ändå gå med förlust, framgår av till anbudens bifogat underlag och av nyckeltal i årsredovisningar, att Consid-bolagen har en mycket stark finansiell ställning.

Som stöd för det anförda finns till svaret bilagerat årsredovisningar för de olika Consid-bolagen avseende räkenskapsåret 2012 samt en bilaga med beräkningar. Den nämnda beräkningsbilagan benämns Estimat av täckningsbidrag för Consid AB. Under rubriken Förklaring anges därvid följande:

- Bolaget antar årliga inköp på 35 milj. kr.

- Totalt antal inköpta timmar beräknas baserat på bolagets erfarenhet av DV:s behov.
- I Blad2 beräknas täckningsbidrag uppdelat per anbudsområde, indelning och kompetensnivå.
- Ovan summeras täckningsbidrag per anbudsområde (uppgifterna här uteslutna förvaltningsrättens anm.).
- Totalt täckningsbidrag beräknas enligt ovan (uppgifterna här uteslutna förvaltningsrättens anm.).
- Totalt täckningsbidrag är så högt att Consid-bolagen kan ta en risk avseende inköpsmängd och fördelning på inköp över olika kompetensområden.

I det fall kostnaden för lön ökar finns också god marginal att hantera det.

DV:s tilldelningsbeslut den 10 februari 2014

Genom tilldelningsbeslutet har DV förkastat anbuden från Consid-bolagen i enlighet med tidigare övervägande. Det ovan redovisade svaret har således inte föranlett DV att göra någon annan bedömning än den som redovisats i övervägandet.

Tidigare avgöranden

Förvaltningsrätten har i dom den 3 juni 2014 i mål nr 972-14 avslagit Consid-bolagens ansökan om överprövning. Efter att Consid-bolagen överklagat förvaltningsrättens dom har Kammarrätten i Jönköping genom beslut den 22 december 2014 i mål nr 1919-14 undanröjt förvaltningsrättens dom och visat målet åter till förvaltningsrätten för ny handläggning. Kammarrätten motiverade sitt beslut enligt följande:

Bolagen har i ansökan om överprövning till förvaltningsrätten åberopat sju bilagor. Bilaga 4-6 uppges utgöras av årsredovisningar 2012 för Consid AB, Consid S5 AB respektive Mahomebee Consulting AB. Bilaga 7 utgörs enligt ansökanav kalkyler som har till uppgift att styrka att offererade priser kommer att medföra ett överskott för bolagen och att de-

ras anbud inte är onormalt lågt. Dessa bilagor saknas i förvaltningsrättens akt. Av förvaltningsrättens dom framgår dessutom att förvaltningsrätten vid sin prövning inte har haft tillgång till de kalkyler som åberopas som bilaga 7. Förvaltningsrättens dom har således inte grundats på samtliga åberopade handlingar i målet. Bristen är inte oväsentlig utan förvaltningsrättens dom bör undanröjas och målet visas åter till förvaltningsrätten för ny handläggning.

YRKANDEN M.M.

Consid-bolagen

Yrkande och bakgrund

Consid-bolagen yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen inte får anslutas innan rättelse skett genom ny anbudsprövning, varvid Consid-bolagens anbud ska prövas i sak. Till stöd för sin talan åberopar Consid-bolagen vad de anfört i tidigare mål. Förutom vad som antecknats i förvaltningsrättens dom den 3 juni 2014 i mål nr 972-14 har Consid-bolagen anfört bl.a. följande. I upphandlingen förekommer åtta stycken anbudsområden ("Verksamhetsutveckling och strategi", "Arkitekturområden", "Nätverksspecialister"; etc). Varje anbudsområde är i sin tur uppdelat i mellan 1 – 7 delområden ("Projektledare", "Kvalitetssäkrare", "Testledare"; etc). För de olika delområdena efterfrågas i sin tur priser för konsulter i tre kategorier (kompetensnivå 3 – 5, beträffande anbudsområde 8 förekommer även kompetensnivå 2). Kompetensnivåerna är inbördes viktade. För anbudsområde 1 – 7 gäller följande inbördes viktning: 20 procent för nivå 3, 60 procent för nivå 4 och 20 procent för nivå 5. Sammantaget har leverantörerna lämnat timpriser för 28 stycken delområden med tre kompetensnivåer vardera (två beträffande anbudsområde 8/supporttekniker); d.v.s. totalt har 83 timpriser offererats.

Kalkyler och prissättning

Consid-bolagen har upprättat sin priskalkyl med utgångspunkt från de volymer och den fördelning mellan anbudsområde/ delområde/ konsultkategorier som DV har redovisat i förfrågningsunderlaget – om underlag för kalkylering, prissättning och anbudsgivning. Utifrån detta har Consid-bolagen beräknat intäkt per levererad timme inom respektive anbudsområde. Inför anbudsgivningen har Consid-bolagen gjort ytterligare efterforskningar och kommit fram till att DV:s behov av IT-konsulter (långt räknat) uppgår till 32 heltidsresurser per år. Detta baserar Consid-bolagen på sin erfarenhet och en beräkning utifrån att DV på årsbasis ropar av IT-konsulttjänster för ca 35 milj. kr. Beloppet ligger i paritet med vad DV angivit i annonsen för upphandlingen där DV anger att historiska volymer uppgår till 40 milj. kr. Consid-bolagen har valt att utgå från ett lägre belopp; d.v.s. en försiktigare utgångspunkt än den som DV angivit i annonsen för upphandlingen. Vid en omräkning av 32 heltidsresurser får man 59 840 timmar per år ($1\ 870 \times 32$; efter hänsyn tagen till röda dagar, ”klämdagar”, ”halvdagar”, semester etc). Denna volym har Consid-bolagen alltså lagt till grund för sina priskalkyler, såvitt avser intäktssidan.

När det gäller kostnadssidan har Consid-bolagen beräknat en genomsnittlig kostnad per levererad konsulttimme, baserad på bolagens sammanlagda och totala personalkostnader (d.v.s. inkl. löner, skatter, avgifter, pensioner och andra ersättningar). Beräkningen är baserad på Consid-bolagens registrerade och av revisor auktoriserade årsredovisningar.

En annan viktig aspekt är att Consid-bolagen har gjort sitt yttersta för att tilldelas ramavtal med DV; eftersom DV också är en strategiskt viktig avtalspart. Som kan utläsas ur årsredovisningarna har Consid-bolagen under de senaste åren varit inne i en expansiv fas; som också varit mycket lyckad. Det går bra för Consid-bolagen; vilket också framgår av nyckeltalen i årsredovisningarna. En del av utvecklingsarbetet inom koncernen består av att

i Jönköping bygga upp ett utvecklingscenter som kan leverera projekt och förvaltningsåtaganden inom aktuella tekniker även på andra orter (s.k. off-site leveranser). Ett ramavtal med DV skulle möjliggöra för Consid-bolagen att bygga upp en större lokal organisation i Jönköping som växelvis – exempelvis under perioder med lägre efterfrågan från DV – kan engageras även i detta utvecklingscenter. Detta är ytterligare en aspekt som Consid-bolagen tagit hänsyn till vid sin anbudsgivning och prissättning.

Bemötande av DV:s invändningar

Enligt Consid-bolagens mening medför inte ett fåtal ”låga” eller ”lägre” priser för ett fåtal poster att det finns fog för en upphandlande myndighet att ifrågasätta anbudet och överväga ett förkastande av anbudet i dess helhet. En sammantagen bedömning av samtliga priser i anbudet måste göras. Något annat vore både orimligt och oproportionerligt.

DV anför att en förnyad konkurrensutsättning försvagar Consid-bolagens intäktsberäkningar. Bolaget har dock visat att avrop från ramavtalet kommer att ge ett överskott, även om de totala avropen som tillfaller Consid-bolagen landar på 50 procent eller till och med på ”bara” 10 procent av det beräknade behovet om 59 000 timmar per år. Vidare förefaller DV:s resonemang om att konkurrenterna kommer att ta delar av avropen vid förnyad konkurrensutsättning bygga på att konkurrenterna kommer att lämna ännu lägre priser än Consid-bolagens lägsta pris. Det är intressant att DV i detta resonemang utgår från att det finns många konkurrenter som är beredda att gå än lägre än Consid-bolagens priser; d.v.s. de priser som enligt DV inte är marknadsmässiga utan så låga att anbudet till och med ska förkastas.

Det är riktigt att Consid-bolagen använt viktade priser vid sina intäktsberäkningar. Enligt DV är de viktade priserna enbart till för själva anbudsutvärderingen. Det är förvisso korrekt att viktade priser använts vid utvärderingen, men DV:s invändning i denna del leder helt fel. Det DV missar är

att användandet av viktade priser vid en intäktsberäkning också är ett matematiskt sätt att räkna intäkter för ett visst anbudsområde. En matematisk förenkling. Ett sätt att ”korta ned leden”. Det innebär emellertid inte att intäktsberäkningarna utgår ifrån något annat än just de faktiska anbudspriserna. Det är de faktiska anbudspriserna som ger de viktade priserna. Genom att beräkna ett viktat pris per anbudsområde – som baserar sig på avrop med den sammansättning mellan konsultgrupper som DV redovisat i förfrågningsunderlaget – har Consid-bolagen kunnat använda sig av ett timpris.

Consid-bolagen har till Kammarrätten i Jönköping lämnat de reviderade och till Bolagsverket ingivna årsredovisningarna för år 2013. Av årsredovisningarna framgår att de dominerande rörelsekostnaderna för Consid-bolagen utgörs av personalkostnader respektive kostnad för köpta tjänster; d.v.s. underkonsulter. Köpta tjänster/underkonsulter är inte en fast kostnad för Consid-bolagen utan en kostnad som uppkommer enbart när uppdrag utförs. Av detta följer att personalkostnaden är den klart dominerande rörelsekostnaden för Consid-bolagen; liksom för de flesta IT-konsultbolag.

Utöver det ovan anförda kan konstateras att DV:s invändningar mot Consid-bolagens anbud består av ett antal påståenden som inte underbyggs med vare sig utredning eller bevisning.

Consid-bolagen åberopar bl.a. följande till stöd för sin talan:

- Årsredovisningar för respektive Consid-bolag avseende räkenskapsåren 2012 och 2013
- Kalkyler
- Samarbetsavtal
- Förvaltningsrätten i Stockholms domar den 9 juli 2014 i mål nr 28822-13, 29462-13, 29514-13 och 29518-13 (överklagande har

skett, men Kammarrätten i Stockholm har inte meddelat prövnings-
tillstånd)

- Kammarrätten i Jönköpings domar den 29 oktober 2014 i mål nr 1325-14 samt mål nr 1165—1166-14.
- Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 20 oktober 2014 i mål nr 3949-14

DV

Yrkande och bakgrund

DV anser att ansökan ska avslås och åberopar vad verket anfört i tidigare mål. Förutom vad som antecknats i förvaltningsrättens dom den 3 juni 2014 i mål nr 972-14 har DV anfört bl.a. följande.

DV har behov av att antagna leverantörer kan förse verket med konsulter under hela avtalsperioden på alla kompetensnivåer. Vid bedömningen av ett anbuds seriositet är det viktigt att offererade timpriser sätts i relation till vad som i praktiken efterfrågas, i detta fall olika yrkesroller som i sin tur delats in i olika kompetensnivåer.

En kompetensnivå 3 motsvarar en för konsulten hög kompetens inom området med en erfarenhet på 4 – 8 år. Kompetensnivå 4 motsvarar en hög generalistkompetens där konsulten deltagit i stora uppdrag inom området och genomfört uppdrag med mycket hög kvalitet. Nivån uppnås normalt tidigast efter 9 – 12 år inom aktuellt område. En kompetensnivå 5 motsvarar en kompetens av högsta rang inom området och uppfattas som specialist/expert på marknaden. Nivån uppnås oftast efter att personen har befunnit sig på nivå 4 under ca 3 år. Sammantaget kan sägas att det handlar om mycket kompetenta och erfarna konsulter som DV är i behov av och som har efterfrågats.

DV har ingen anledning att ifrågasätta Consid-bolagens uppskattning om förväntat konsultbehov även om verket den senaste tiden anställt flera konsulter vilket kan komma att påverka det framtida behovet. När det kommer till Consid-bolagens intäktsberäkningar kan DV emellertid konstatera att bolagen valt att begränsa antalet variabler för att bifogade kalkyler i högre utsträckning ska bekräfta bolagens önskvärda utfall.

Intäktsberäkningarna

Consid-bolagen har kalkylerat med att DV:s behov uppgår till ca 59 000 konsulttimmar per år och utifrån dessa timmar fått fram sina överskott för respektive anbudsområde. I en inlämnad bilaga omfattar beräkningarna även den händelse att DV endast skulle avropa mindre andelar av aviserat behov. Problem uppstår emellertid när bolagen i dessa beräkningar inte tar hänsyn till den konkurrens som finns inom ramavtalet. Consid-bolagen och Mahombee Consulting AB har inom anbudsområde 1 – 6 lämnat in 16 stycken anbud och skulle enligt egen utsaga, om samtliga anbud prövats, tilldelats totalt 15 kontrakt inom dessa sex anbudsområden. Under sådana omständigheter hade det dock funnits ytterligare 15 kontrakt som hade fördelats ut på andra bolag, d.v.s. på Consid-bolagens konkurrenter. DV ska, vilket framgår av förfrågningsunderlaget, anta fem leverantörer per anbudsområde vilket innebär att det totalt finns 30 kontrakt att fördela. Samtliga avrop ska fördelas via antingen en fastställd rangordning eller genom förnyad konkurrensutsättning där lämnade timpriser utgör takpriser som inte får överskridas. Takpriserna kan däremot komma att sänkas i samband med avrop som sker genom förnyad konkurrensutsättning. Consid-bolagen har trots detta valt att utforma sina kalkyler utifrån att de kommer att vinna varje avrop, vilket inte är realistiskt. Consid-bolagens kalkyler kan därför ifrågasättas redan på denna grund.

Consid-bolagen har därutöver i sina beräkningar multiplicerat antalet timmar per anbudsområde med viktade timpriser. DV vill här tydliggöra att

dessa viktade timpriser är till för själva utvärderingsmodellen vilket inte motsvarar de faktiska timpriser som Consid-bolagen kommer att erhålla vid utförda arbeten. De faktiska timpriserna, som framgår av ingiven sammanställning av de av Consid-bolagen offererade timpriserna, är betydligt lägre på många kompetensnivåer vilket i sin tur påverkar de överskott som bolagen vill göra gällande. Då Consid-bolagen inte är rangordnade som etta på alla anbudsområden samt att många av avropen föregås av en förnyad konkurrens slår många av Consid-bolagens beräkningar fel även av dessa skäl och ger en missvisande bild av förväntade överskott.

DV:s användning av takpriser är ytterligare en omständighet som påverkar Consid-bolagen intäktsberäkningar. En konsekvens av att DV använt sig av takpriser blir i de fall avrop genomförs genom förnyad konkurrensutställning att det lägsta offererade timpriset i ramavtalsupphandlingen på respektive kompetensnivå kommer att få stor inverkan på övriga offererade timpriser i samband med avrop. För att övriga anbudsgivare ska ha någon större chans att vinna kontraktet måste de åtminstone sänka sina timpriser i närheten av lägsta takpris. I Consid-bolagens fall får detta till följd att exempelvis Consid S5:s lämnade timpris på 590 kr per timme avseende systemarkitekt, kompetensnivå 3 i anbudsområde 2, måste sänkas till cirka 270 kr per timme eller lägre för att på så vis matcha Consid AB:s anbud. Consid-bolagen intäktsberäkningar slår fel eftersom de i sina beräkningar utgått från viktade timpriser och inte beaktat vare sig den interna eller externa konkurrensen inom ramavtalet.

Kostnadsberäkningarna

Consid-bolagen har beräknat en genomsnittlig kostnad per levererad konsulttimme, baserad på bolagens sammanlagda totala personalkostnader, d.v.s. inklusive löner, skatter, avgifter, pensioner och andra ersättningar. Dessa beräkningar tar endast s.k. personalkostnader i beaktande. Ett företag har dock i regel även andra kostnadsposter som belastar produkten.

Som exempel kan nämnas lokalkostnader, kostnader för utrustning, reklam, resor m.m. Den typen av normalt förekommande kostnader har Consid-bolagen helt bortsett ifrån i sina kostnader. Utifrån den av Consid AB inlämnade årsredovisningen för räkenskapsåret 2012 (s. 3) kan DV konstatera att Consid AB:s personalkostnader endast står för cirka 45 procent av företagets totala kostnader.

För att kunna göra seriösa och trovärdiga kalkyler är det enligt DV:s uppfattning viktigt att företagets samtliga kostnader får belasta den eller de inkomstbringande tjänsterna för att på så vis få en rättvis bild av vilken prissättning som krävs för att generera täckningsbidrag och vinst. Consid-bolagen har varken i det föreskrivna förfarandet enligt 12 kap. 3 § LOU eller i samband med överprövningsprocessen lyckats visa detta.

Consid-bolagen har vidare uttryckt att man ”vidtagit rättsliga dispositioner”, d.v.s. upprättat såväl koncerninterna som externa samarbetsavtal för att garantera leveranskapacitet. Detta utgör enligt DV:s mening inte i sig någon garanti för anbudens seriositet utan är snarast ett grundläggande krav för att kunna lämna anbud om leverantören avser att använda underleverantörer. Användandet av underleverantörer utgör också en extra mellanhand som i sin tur kommer att öka Consid-bolagens transaktionskostnader vilket inte heller har beaktats i bolagens kalkyler.

Fem leverantörer kommer att antas för varje anbudsområde. Därutöver föreskrivs genom ramavtalet att avropssvar ska lämnas från samtliga leverantörer vid varje avrop. Consid-bolagen kan därmed inte lämna ett gemensamt avropssvar för samtliga koncernbolag utan ska vid varje tillfälle lämna avropssvar från varje enskilt Consid-bolag. Förutsatt att Consid-bolagen tilldelas 15 kontrakt kommer Consid-bolagen och Mahombee Consulting AB i tre anbudsområden tvingas offerera tre stycken konsulter tillsammans (en från varje bolag) för varje enskild konsult som DV avropar

enligt ramavtalets regler. I resterande tre anbudsområden måste Consid-bolagen offerera två stycken resurser för varje enskild konsult som DV avropar enligt ramavtalets regler. I praktiken innebär detta att Consid-bolagen måste inneha både tre och två gånger så många konsulter som DV kan komma att efterfråga på varje given roll vid varje avropstillfälle. Detta medför ökade transaktionskostnader som inte har beaktats i Consid-bolagens kalkyler eller förklaringar. Eftersom avrop i många fall kommer att föregås av förnyad konkurrensutsättning är ett sådant förfarande förenat med ytterligare arbete och därmed tillhörande kostnader.

DV:s invändningar

DV har under nuvarande ramavtal haft stora svårigheter att få avropssvar och leverans för avropssvar och leverans för avrop vid timpriser mellan 330 kr – 475 kr i timmen för kompetensnivå 3. En ramavtalsleverantör har dessutom uteslutits från ramavtalet då denne konsekvent avstått från att leverera eller svara på avropsförfrågningar. Andra leverantörer på nuvarande ramavtal har även avböjt att lämna avropssvar till fastställda priser med motiveringen att aktuella konsulter helt enkelt betingat ett högre pris vid tillfället. Det bör även beaktas att priserna i nuvarande ramavtal generellt sett ligger betydligt högre än vad Consid-bolagen offererat i aktuell upphandling samt att avrop enligt nuvarande ramavtal inte är föremål för förnyad konkurrensutsättning. Vidare kan konstateras att de snittpriser Consid AB offererat i upphandlingen ligger på en betydligt lägre nivå än när bolaget lämnade anbud för snart fem år sedan. Jämförelse har skett med de anbudspriser som prisjusterats år 2011.

DV är i behov av kompetenta och erfarna konsulter under hela avtalsperioden. I avtalet har inte föreskrivits några leveransgarantier och många av avropen kommer att föregås av en andra konkurrensutsättning där lämnade timpriser med största sannolikhet kommer att sänkas ytterligare. Med beak-

tande härav bör timpriser understigande 300 kr per timme anses i sig legitima förfrågningar rörande anbudens seriositet.

Vad gäller Consid-bolagens anbud har DV kunnat konstatera att det offere-rats mycket låga priser per roll och kompetensnivå. I många fall handlar det om timpriser under 300 kr timme. Det bör beaktas att Consid-bolagens låga priser är spridda över ett flertal roller och inom samtliga kompetens-nivåer (till stor del avseende kompetensnivå 5).

Enligt DV:s mening tyder vad verket ovan anfört angående intäkts- respek-tive kostnadsberäkningarna på att Consid-bolagen i realiteten har lämnat anbud som en enda enhet för att sedan kunna välja vilket bolag man vill leverera genom. DV befarar att några av Consid-bolagen inte kommer att lämna avropssvar och således uteslutas från ramavtalet enligt ramavtalets regler. DV kan under sådana förhållanden få svårigheter att fylla sitt kon-sultbehov samtidigt som konkurrensen inom ramavtalet reduceras. Ramav-talet kan på så vis sättas ur spel eftersom det inte finns någon möjlighet, att i likhet med ett dynamiskt inköpssystem, ansluta nya leverantörer i efter-hand.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Gällande regler

I 16 kap. 6 § LOU anges bl.a. att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Av 1 kap. 9 § LOU framgår att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 12 kap. 3 § LOU får en upphandlande myndighet förkasta ett anbud om den finner att priset är onormalt lågt. Anbudet får dock förkastas först sedan myndigheten skriftligen begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått ett tillfredsställande svar.

En begäran om förklaring kan gälla

1. om anbudsgivaren kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder att fullgöra kontraktet,
2. om anbudsgivaren kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,
3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som föreslås av anbudsgivaren,
4. om anbudsgivaren iakttar de bestämmelser om arbetarskydd och arbetsförhållanden som gäller på den ort där kontraktet ska fullgöras, och
5. om anbudsgivaren fått möjlighet att erhålla statligt stöd.

Den upphandlande myndigheten ska ge anbudsgivaren tillfälle att yttra sig över myndighetens skäl för att förkasta anbudet med beaktande av de lämnade förklaringarna.

Bestämmelsen genomför artikel 55.1 och 55.2 direktiv 2004/18/EG och ska följaktligen tolkas i enlighet med ordalydelsen och syftet med direktivet samt med beaktande av EU-domstolens rättspraxis, så kallad direktivkonform tolkning.

Av EU-domstolens praxis framgår bl.a. följande. Det ska tillämpas ett kontradiktoriskt förfarande för kontroll av anbud som den upphandlande myndigheten anser vara onormalt låga, genom att den upphandlande myn-

digheten först ska, sedan den tagit del av samtliga anbud och innan den fattar beslut om tilldelning av kontrakt, begära skriftliga förklaringar till de delar av anbudet som misstänks vara onormalt låga och som faktiskt har gett upphov till tvivel från den upphandlande myndighetens sida och därefter pröva detta anbud mot bakgrund av de förklaringar som den berörde anbudsgivaren lämnat som svar på denna begäran. Därvid ankommer det på den upphandlande myndigheten att för det första identifiera misstänkta anbud, för det andra bereda de berörda företagen tillfälle att visa att deras anbud är seriösa genom att från dem begära de förklaringar som den upphandlande myndigheten anser vara betydelsefulla, för det tredje bedöma relevansen av förklaringar som de berörda lämnar, och för det fjärde fatta ett beslut om att godta eller förkasta dessa anbud. De krav som sammanhänger med den kontradiktoriska karaktären av förfarandet för kontroll av onormalt låga anbud har uppfyllts endast när samtliga dessa delar har genomförts i tur och ordning (EU-domstolens dom i de förenade målen C-285/99 och C-286/99, *Lombardini och Mantovani*). Förteckningen i artikel 55.1 andra stycket i direktiv 2004/18 (jfr 12 kap. 3 § LOU, förvaltningsrättens anm.) är inte uttömmande, men den är heller rent indikativ. Den ger således inte de upphandlande myndigheterna rätt att fritt fastställa vilka omständigheter som är relevanta och ska beaktas innan ett anbud som framstår som onormalt lågt förkastas. För att artikel 55.1 i direktiv 2004/18 ska få ändamålsenlig verkan ankommer det vidare på den upphandlande myndigheten att tydligt formulera den begäran som riktas till de berörda anbudssökandena för att dessa ska få möjlighet att på ett fullständigt och ändamålsenligt sätt rättfärdiga varför deras anbud är allvarligt menade. Det ankommer den nationella domstolen att pröva, mot bakgrund av samtliga omständigheter som åberopats i det målet, huruvida begäran om förtydligande gjorde det möjligt för de berörda anbudssökandena att i tillräcklig mån förklara innehållet i sina anbud (EU-domstolens dom i mål C-599/10, *SAG ELV Slovensko m.fl.*). När den upphandlande myndigheten granskar huruvida ett anbud är orimligt lågt ska den kräva att anbudssökanden läm-

nar nödvändiga förklaringar för att bevisa att dess anbud är allvarligt menat. Förekomsten av ett effektivt kontradiktoriskt förfarande, vid en relevant tidpunkt i förfarandet för granskning av anbuden, mellan den upphandlande myndigheten och anbudssökanden, för att den sistnämnda ska kunna bevisa att dess anbud är allvarligt menat, utgör ett krav enligt direktiv 92/50 för att undvika godtycke från den upphandlande myndighetens sida och säkerställa en sund konkurrens mellan företagen. Artikel 37 i direktiv 92/50 innehåller inte någon definition av begreppet "orimligt lågt anbud". Det ankommer således på medlemsstaterna och särskilt på de upphandlande myndigheterna att fastställa sättet att beräkna en tröskel för vad som ska anses orimligt och därmed utgöra ett "orimligt lågt anbud" i den mening som avses i artikeln. Dock har unionslagstiftaren angett att bedömningen av huruvida ett anbud är orimligt lågt ska göras "i förhållande till den tjänst som ska presteras". När den upphandlande myndigheten granskar huruvida ett anbud är orimligt lågt kan den således i syfte att säkerställa en sund konkurrens beakta inte bara omständigheterna i artikel 37.2 i direktiv 92/50, utan även alla relevanta faktorer som hänför sig till den aktuella tjänsten (EU-domstolens dom i mål C-568/13, *Azienda Ospedaliero-Universitaria di Careggi-Firenze*).

Förvaltningsrättens bedömning

Inledningsvis konstateras att det i mål om ingripande enligt LOU som huvudprincip gäller att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han grundar sin talan och att domstolens prövning är begränsad till de grunder som parten har åberopat (se RÅ 2009 ref. 69).

Företagsekonomiska utgångspunkter

När priskalkyler upprättas kan det göras en analys av hur en given prissättning kan komma att påverka företagets resultat. Därvid kan företagets kostnader först delas upp i direkta kostnader, som utmärks av att de ökar ju mer företaget säljer, och fasta eller indirekta kostnader som utmärks av att de inte gör det. Om försäljningspriset är högre än företagets direkta kostnader per enhet får företaget ett tillskott som kallas täckningsbidrag. Detta täckningsbidrag används för att täcka företagets fasta kostnader. Om försäljningen ger ett täckningsbidrag som är större än företagets fasta kostnader erhåller företaget vinst. Ett företags direkta kostnader kan delas in i direkta lönekostnader och direkta materialkostnader. Differensen mellan försäljningspriset/omsättningen och å andra sidan direkta lönekostnader och direkta materialkostnader utgör då täckningsbidrag och eventuellt vinst. På motsvarande sätt kan ett företags fasta kostnader delas in i administrativa omkostnader och finansiella omkostnader.

Förutom att upprätta priskalkyler kan man analysera ett företags redovisning för att därigenom göra en bedömning av t.ex. kort- och långfristig betalningsförmåga, förmåga att generera tillräckliga vinster m.m. Vid en sådan analys kan olika nyckeltal beräknas. Ett sådant nyckeltal är vinstmarginal som anger vinst före skatt i procent av periodens omsättning. En annan beräkning som kan göras vid en sådan analys är bruttoresultat som framkommer i resultaträkningen sedan nettoomsättningen (försäljningen) minskats med kostnaden för sålda varor.

Processramen

Konkurrensverket har i Rapport 2013:6 utvecklat sin syn på vissa aspekter på tillämpningen av bestämmelserna om onormalt låga anbud och angett bl.a. följande:

Syftet med bestämmelsen i 12 kap. 3 § LOU är att skydda upphandlande myndigheter så att de kan förkasta anbud som inte är seriösa. Bedömningen av om anbudspriserna ska anses låga ska göras i förhållande till upphandlingsföremålet. Vid bedömning av vad som är ett "normalt" anbud ska stor försiktighet gälla för jämförelse mot andra anbud i upphandlingen. Detta gäller särskilt för branscher som präglas av stark prispress och med inslag av osund konkurrens. Timpriser mellan liknande tjänster i olika upphandlingar kan inte jämföras om det finns skillnader i vilka kostnader eller utlägg som leverantören får debitera enligt villkoren i de olika avtalen när tjänsten utförs. Som vägledning för om ett anbud är misstänkt lågt kan bl.a. uppgifter från branschorganisationer eller fackförbund om t.ex. genomsnittlig timkostnad för utförandet av det arbete som upphandlingen omfattar, användas. Om prisbilden i upphandlingen används som jämförelse måste det ske med försiktighet och i förhållande till föremålet för upphandlingen. Erfarenheter från tidigare upphandlingar kan påverka bedömningen. Om prisnivån har bidragit till problem med överdebitering och uteblivna leveranser kan det tala för att prisbilden i den tidigare upphandlingen var onormal. Om den upphandlande myndigheten kan visa att tidigare upphandlingar resulterat i avtalade priser som tidigare leverantörer försökt förhandla upp kan myndigheten ha godtagbara skäl att ifrågasätta anbudspriser som ligger i nivå med den tidigare upphandlingen.

Den upphandlande myndigheten bör ha bevisbördan för att omständigheterna är sådana att anbudspriset i sig är så lågt att det därmed finns grund för att ifrågasätta dess seriositet. Vid förklaringar av typen att leverantören vill ta sig in på en ny marknad genom att under en tid gå med låg vinst eller till och med förlust bör den upphandlande myndigheten undersöka rimligheten i påståendet med hänsyn till leverantörens förklaringar och ingiven bevisning. Verket anser inte att upphandlande myndigheter är skyldiga att acceptera sådana förklaringar om de inte stöds av annan utredning. Även leverantörens storlek och finansiella styrka kan vara av betydelse.

Exempelvis kan leverantörens nyckeltal bedömas i syfte att utreda om leverantören har den ekonomiska uthållighet som krävs för att fullgöra uppdraget och samtidigt göra en förlust. Bevisbördan för att anbudet är seriöst bör ligga på anbudsgivaren. Verket har även ansett att hänsyn till sekretessen för affärshemligheter rörande företagens kostnadsstrukturer, prissättningsstrategier eller liknande inte medför att bevisbördan inte bör placeras hos anbudsgivaren.

Vad avser bedömningen av anbudsgivarens förklaringar har Konkurrensverket anfört följande. Verket anser att den direktivbestämmelse som ligger till grund för 12 kap. 3 § LOU ger upphandlande myndigheter stor frihet att avgöra om en anbudsgivares förklaringar till sitt anbud ska anses tillräckliga för att anbudet ska utvärderas eller trots förklaringarna ska förkastas. EU-domstolen har t.ex. uttalat att direktivbestämmelsen uttryckligen ger den upphandlande myndigheten rätt att avgöra om förklaringarna är godtagbara. En liknande uppfattning kommer också till uttryck i en vägledning från kommissionen. Upphandlande myndigheter behöver inte heller acceptera att anbudsgivare generellt hänvisar till olika förklaringar som skäl till det låga anbudspriset.

Bedömningen av om ett anbud ska förkastas kan påverkas av hur förfrågningsunderlaget har utformats. Den upphandlande myndigheten kan redan i förfrågningsunderlaget uttrycka sin uppfattning om vilka prisnivåer som anses vara lägsta rimliga för "normalt" låga anbud. Det bör i många fall underlätta vid bedömningen av om ett anbud i upphandlingen bör ifrågasättas och slutligen förkastas. Även utformningen av det aktuella avtalet kan påverka bedömningen. Om ett avtal saknar leveransskyldighet för leverantörerna eller innebär debitering per timme utan att det är enkelt att kontrollera hur det fakturerade antalet timmar överensstämmer med den faktiska nedlagda arbetstiden ökar åtminstone teoretiskt risken för att anbudsgivaren kompenserar ett lågt anbudspris med överdebitering eller uteblivna

svar på avrop. Om avtalet är utformat på detta vis ökar den upphandlande myndighetens behov av att kunna förkasta sådana anbud, eftersom myndigheten under avtalstiden har mindre möjligheter att kontrollera att anbudsgivarna faktiskt levererar enligt överenskomna villkor.

DV:s skäl för att begära förklaringar från Consid-bolagen

DV har dragit gränsen för att begära förtydliganden från leverantörerna vid timpriser på 300 kr per timme eller lägre. Vid bestämmandet av denna gräns har DV tagit hänsyn till prisbilden i och erfarenheter från tidigare avtal samt vad som framstår som sedvanligt i förhållande till den tjänst som offereras. DV har även påtalat att de priser Consid-bolagen offererat i den nu aktuella upphandlingen är väsentligt lägre än vad Consid-bolagen offererat i motsvarande upphandling fem år tidigare. Consid-bolagen har invänt bl.a. att det saknas skäl att tillerkänna priset på enskilda poster avgörande betydelse och att prissättningen sedd som helhet inte är onormalt låg.

Enligt förvaltningsrättens mening finns det, med beaktande av EU-domstolens praxis, i princip inget hinder mot att skilja ut priser för vissa poster och begära förklaringar till prissättningen i dessa delar, vid äventyr av att anbudet kan komma att förkastas i sin helhet om godtagbara förklaringar inte lämnas. Även med beaktande av vad Consid-bolagen anför finner förvaltningsrätten att DV förmått göra sannolikt att omständigheterna är sådana att Consid-bolagen i beaktansvärd omfattning offererat så låga anbudspriser att det funnits skäl för DV att ifrågasätta anbudens seriositet och därför begära förklaringar.

Det kontradiktoriska förfarandet

DV har begärt skriftliga förklaringar och därvid specificerat de ”delar av anbudet som misstänks vara onormalt låga och som faktiskt har gett upphov till tvivel från den upphandlande myndighetens sida”. DV har även gett Consid-bolagen möjlighet att yttra sig över de skäl som verket övervägt att lägga till grund för att förkasta Consid-bolagens anbud. Såvitt framkommit har DV:s invändningar varit tillräckligt klara och specificerade för att Consid-bolagen skulle kunna komma in med adekvata förklaringar. DV får därmed även anses ha gjort sannolikt att de förfarandekrav av formell natur som följer av 12 kap. 3 § LOU iakttagits.

Consid-bolagens förklaringar

Eftersom DV har uppfyllt sin bevisbörda har Consid-bolagen bevisbördan för att anbuden är seriösa trots att det initialt funnits anledning att ifrågasätta detta. Närmare bestämt är frågan om Consid-bolagen har lämnat sådana objektivt godtagbara förklaringar som DV rätteligen skulle ha accepterat.

DV har i sin begäran om förklaringar begärt förklaringar i form av bl.a. följande:

- Bifoga er affärsmodell och kalkyl för att styrka att ni kan leverera konsulter till ett så lågt pris under avtalsperioden.
 - I kalkylen ska lönekostnader samt hur många konsulter ni har till detta pris framgå såväl som en fullständig redogörelse för er förmåga att leverera under avtalstiden?

Vidare framgår av DV:s övervägande om att förkasta anbuden från Consid-bolagen att DV fäst särskilt avseende vid att Consid-bolagen inte lämnat underlag som visar att ”bolaget i sin prissättning har tagit hänsyn till att de

lämnade priserna är takpriser vilka kommer att vara föremål för konkurrensutsättning vid avrop av uppdrag överstigande 320 timmar”.

Consid-bolagen har bl.a. åberopat kalkyler till styrkande av att ett ramavtal med DV skulle ge bolagen så stora täckningsbidrag att sådana avtal får anses mycket lönsamma för bolagen. Vidare har Consid-bolagen åberopat samarbetsavtal dels till styrkande av sin kapacitet, dels till styrkande av att sådana rättsliga dispositioner vidtagits som ger stöd åt seriositeten i Consid-bolagens anbud. Vidare har Consid-bolagen åberopat årsredovisningar och nyckeltal därur, bl.a. till styrkande av sin finansiella stabilitet och sin lönsamhet.

DV har bl.a. gjort gällande att de kalkyler bolaget åberopar inte är trovärdiga samt att Consid-bolagen alltjämt inte redogjort för hur konkurrensen inom ramavtalet påverkar Consid-bolagens prissättning och leveranskapacitet. DV:s invändningar mot kalkylerna går bl.a. ut på att för få parametrar beaktas och att de bygger på orealistiska antaganden. Vad gäller konkurrensen inom ramavtalet har DV bl.a. gjort gällande att det saknas förklaringar till hur den interna konkurrensen mellan Consid-bolagen och dess koncernbolag Mahombee Consulting AB ska hanteras.

Consid-bolagen har offererat anmärkningsvärt låga timpriser för högt kvalificerade konsulter. Därmed har Consid-bolagen starka incitament att tillhandahålla aktuella konsulter i så liten utsträckning som möjligt. Till stöd för att de trots detta har för avsikt att erbjuda dessa konsulter under hela avtalstiden har de bl.a. åberopat den goda lönsamhet som Consid-bolagen skulle uppnå om de tilldelades kontrakt.

Vad gäller inkomstberäkningarna i kalkylerna kan konstateras att Consid-bolagen inte har redogjort för hur den interna konkurrensen mellan Consid-bolagen och dess koncernbolag Mahombee Consulting AB ska hanteras.

Detta trots att Consid-bolagen och dess koncernbolag Mahombee Consulting AB är nära förbundna med varandra. Consid-bolagen har bl.a. uppgett att anbuden innefattar en "Moderbolagsgaranti" av vilken det framgår att moderbolaget garanterar dotterbolagens rätta fullgöranden av sina åtaganden gentemot DV. Consid-bolagen synes inte ha beaktat någon negativ påverkan på erhållna intäkter genom den konkurrens i form av förnyad konkurrensutsättning som kommer att ske under avtalstiden. Detta medför att Consid-bolagens beräkningar av vilka inkomster de skulle erhålla om de tilldelades kontrakt är osäkra.

Vad gäller kostnadsberäkningarna i Consid-bolagens kalkyler kan konstateras att de inte ger en klar och fullständig bild av någon av de kostnads-komponenter som normalt ligger till grund för beräkning av täckningsbidrag och eventuell vinst. Varken direkta kostnader eller indirekta kostnader (administrativa omkostnader och finansiella omkostnader) har redovisats fullständigt. Consid-bolagens beräkningar av de kostnader som kommer att uppstå om de tilldelas kontrakt saknar därför trovärdighet.

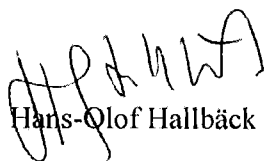
Sammantaget finner förvaltningsrätten att Consid-bolagens kalkyler varken är trovärdiga eller tillförlitliga. Vad Consid-bolagen i övrigt anfört och åberopat styrker inte att de båda Consid-bolagen trots sina anmärkningsvärt låga priser för högt kvalificerade konsulter har för avsikt att tillhandahålla konsulter i samtliga yrkesroller och kompetensnivåer under hela avtalstiden.

Sammantagen bedömning

Förvaltningsrätten finner att DV har förmått göra sannolikt att verket haft skäl att begära förklaringar från Consid-bolagen p.g.a. deras offererade prissättning. DV har även förmått göra sannolikt att verket följt de förfarandekrav som följer av 12 kap. 3 § LOU, det bakomliggande direktivet

och EU-domstolens praxis. Consid-bolagen har inte förmått göra sannolikt att deras anbud trots detta är seriöst menade i alla delar. DV har således haft fog för sitt beslut att förkasta anbuden. Därmed saknas förutsättningar för förvaltningsrätten att förordna om åtgärder avseende upphandlingen och Consid-bolagens ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1 D LOU)

Hans-Olof Hallbäck

Föredragande har varit Ulf Nordberg.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

